Κυριακή Η΄Ματθαίου: Ο πολλαπλασιασμός των άρτων (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 12 Αυγούστου, 2016

(Ματθ. ιδ΄, 14-22)

Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἅγιον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστὴν

ὁμιλίαν μθ΄

α΄. Προσέξετε ὅτι πάντοτε φεύγει· καὶ ὅταν ἔπιασαν τὸν Ἰωάννη κι ὅταν τὸν ἐσκότωσαν κι ὅταν ἔμαθαν οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι ἀπόκτησε περισσότερους μαθητάς. Τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς θέλει νὰ φέρεται σὰν ἄνθρωπος, ἐπειδὴ δὲν ἐπέτρεπε ὁ καιρὸς ἀκόμα νὰ δείξη ὁλότελα γυμνὴ τὴ θεότητά του. Γι’ αὐτὸ ἔλεγε στοὺς μαθητὰς του, νὰ μὴ φανερώσουν σὲ κανένα ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός. Ἤθελε νὰ γίνη γνωστὸ μετὰ τὴν ἀνάστασή του. Γι’ αὐτὸ ὄχι μόνο δὲν ὠργίστηκε πολὺ μὲ ὅσους Ἰουδαίου ἔδειξαν ἀπιστία ἀλλὰ καὶ τοὺς συγχώρησε. Κι ὅταν ἔφυγε δὲν πῆγε σὲ πόλη ἀλλὰ στὴν ἔρημο, καὶ μὲ τὸ πλοῖο, ὥστε νὰ μὴν τὸν ἀκολουθήση κανένας.

Σεῖς προσέξετε πῶς οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννη προσκολλήθησαν στὸν Ἰησοῦ. Οἱ ἴδιοι τοῦ ἀνήγγειλαν ὅ,τι εἶχε γίνει, τοὺς ἄφησαν ὅλους καὶ στὸ τέλος κατάφυγαν σ’ αὐτόν. Ἔτσι δὲν κατώρθωσε μικρὸ πρᾶγμα ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ συμφορὰ κι ἀπὸ ὅσα ἐπέτυχε μ’ ἐκείνη τὴν ἀπάντησή του. Ἀλλὰ γιὰ ποιὸ λόγο δὲν ἔφυγε πρὶν τοῦ ἀναφέρουν αὐτά, ἄν καὶ ἤξερε βέβαια ὅ,τι εἶχε συμβεῖ πρὶν τοῦ ἀναφέρουν; Ἔδειξε μὲ ὅλο τὴν ἀλήθεια τῆς ἐνεργείας του. Γιατὶ δὲν ἤθελε μὲ τὸ ἴδωμα μόνο ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ ἔργα νὰ τὸ πιστοποιήση. Ἤξερε τὴν κακότητα τοῦ διαβόλου καὶ ὅτι θὰ ἔκανε τὰ πάντα, γιὰ νὰ καταστρέψη τὴ γνώμη ἐκείνη. Γι’ αὐτὸ τὸ λόγο λοιπὸν ἀναχωρεῖ. Ὁ κόσμος ὡστόσο οὔτε ἔτσι δὲν τὸν ἀφήνει ἀλλὰ τὸν ἀκολουθεῖ ἀπὸ κοντά. Δὲν τοὺς ἐφόβισε τὸ περιστατικὸ τοῦ Ἰωάννη. Τόσος εἶναι ὁ πόθος, τόση ἡ ἀγάπη. Ἔτσι ὅλα τὰ δεινὰ τὰ νικᾶ καὶ τὰ διασκορπίζει. Γι’ αὐτὸ καὶ πῆραν εὐθὺς καὶ τὴν ἀμοιβή. Βγῆκε ὁ Ἰησοῦς γράφει, καὶ εἶδε κόσμο πολύ. Ἔνιωσε εὐσπλαχνία γι’ αὐτοὺς καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους ποὺ εἶχαν. Καὶ μόλο ποὺ ἦταν πολλὴ ἡ προσκόλλησή τους σ’ αὐτόν, ὅ,τι ἔκανε σ’ ἐκείνους ξεπερνοῦσε τὴν ἀμοιβὴ κάθε προθυμίας. Γι’ αὐτὸ καὶ σὰν λόγο τῆς θεραπείας θέτει τὴν εὐσπλαχνία, εὐσπλαχνία ἔντονη. Τοὺς θεραπεύει ὅλους. Δὲ ζητᾶ ἐδῶ πίστη. Γιατὶ ἡ προσέλευσή τους κοντά του, καὶ ἡ ἐγκατάλειψη τῶν πόλεών τους, καὶ ἡ ἀποκλειστικὴ ἀναζήτησή του ἀπ’ αὐτοὺς, ἡ παραμονή τους, μόλο ποὺ ἡ πεῖνα τοὺς ἐστενοχωροῦσε, δείχνει ἀκριβῶς τὴν πίστη τους. Σὲ λίγο θὰ τοὺς

προσφέρη τροφή. Αὐτὸ δὲν τὸ κάνει μόνος του· περιμένει νὰ τὸν παρακαλέσουν. Εἶπα ὅτι **τηρεῖ πάντα αὐτὴν τὴν ἀρχήν**. Δὲν ἁρπάζει πρῶτος τὴν εὐκαιρία νὰ θαυματουργήση· **περιμένει νὰ τὸν καλέσουν**. Καὶ γιατὶ κανένας ἀπὸ τὸ λαὸ δὲν τὸν ἐπλησίασε καὶ νὰ μιλήση γιὰ ἄλλους; Τὸν ἐσέβοντο ὑπερβολικὰ καὶ ὁ πόθος νὰ μείνουν κοντά του δὲν ἄφηνε νὰ νιώσουν ὅτι πεινοῦσαν· οὔτε οἱ μαθηταὶ του ὅμως **δὲν ἤθελαν νὰ τοῦ ποῦν· δῶσε τους τροφή**. Δὲν εἶχαν ἀκόμα τὴν τελειότητα. Μόνο ὅταν βράδυασε γράφει, ἦρθαν οἱ μαθηταί του καὶ τοῦ εἶπαν· Ὁ τόπος εἶναι ἔρημος καὶ ἡ ὥρα εἶχε περάσει. Ἄφησε τὸν κόσμο νὰ φύγη, γιὰ νὰ ἀγοράσουν τρόφιμα. Αὐτοὶ ὅμως καὶ μετὰ τὸ θαῦμα ἐλησμόνησαν ὅ,τι εἶχε γίνει καὶ μετὰ τὰ κοφίνια νόμιζαν ὅτι μιλοῦσε γιὰ ψωμιά, ὅταν εἶχε ἀποκαλέσει ζύμη τὴ διδασκαλία τῶν Φαρισαίων. Πολὺ περισσότερο ὅταν δὲν εἶχαν ἀντικρύσει μὲ τὰ μάτια τους ὅμοιο θαῦμα, δὲ θὰ περίμεναν νὰ γίνη κάτι τέτοιο. Πρωτύτερα εἶχε βέβαια θεραπεύσει πολλοὺς ἀρρώστους, οὔτε ἀπ’ αὐτὸ δὲν τοὺς γεννήθηκε ἡ προσδοκία τοῦ θαύματος μὲ τὰ ψωμιά. Τόσο ἀτελεῖς ἦσαν τότε. Προσέξετε σεῖς τὴ σοφία τοῦ Δασκάλου, πῶς τοὺς τραβᾶ εὔγλωττα νὰ πιστέψουν. Δὲν εἶπε ἀμέσως, νὰ, τοὺς τρέφω –δὲ θὰ γινόταν αὐτὸ εὔκολα· Ἀλλὰ τί ἔκανε; Ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε, γράφει παρεδεκτό· Δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ φύγουν, δῶστε τους σεῖς νὰ φᾶνε.**Δὲν εἶπε τοὺς δίνω ἀλλὰ δῶστε σεῖς**. Τὸν ἔβλεπαν ἀκόμα σὰν ἄνθρωπο, κι οὔτε ἔτσι δὲν κατάλαβαν ἀλλὰ ἀκόμα σὰν ἄνθρωπο τοῦ μιλοῦν καὶ τοῦ λένε. Δὲν ἔχομε παρὰ πέντε ψωμιὰ καὶ δυὸ ψάρια. Γι’ αὐτὸ ὁ Μάρκος γράφει ὅτι δὲν κατάλαβαν τὸ λόγο του· ἦταν κλειστὴ ἡ καρδιά τους. Κι ἀφοῦ δὲν μποροῦσαν νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὰ γήινα ἐπεμβαίνει ὁ ἴδιος. Φέρτε τα μου ἐδῶ. Κι ἄν εἶναι ὁ τόπος ἔρημος, εἶναι ἐδῶ αὐτὸς ποὺ τρέφει τὴν οἰκουμένη. Ἂν ἡ ὥρα πέρασε, ἐδῶ σᾶς μιλᾶ αὐτὸς, ποὺ δὲν ὑποτάσσεται στὴν ὥρα. Ὁ Ἰωάννης ἀναφέρει ὅτι **τὰ ψωμιὰ ἦσαν κρίθινα ὄχι χωρὶς λόγο ἀλλὰ γιὰ νὰ μᾶς διδάξη νὰ μὴ λογαριάζωμε τὴν περηφάνεια τῆς πολυτέλειας**. Παρόμοιο ἦταν καὶ τῶν προφητῶν τὸ τραπέζι. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπῆρε τὰ πέντε ψωμιὰ καὶ τὰ δύο ψάρια, εἶπε στὸν κόσμο νὰ καθίσουν στὰ χόρτα. Ἐκεῖνος ἔστρεψε τὸ βλέμμα του στὸν οὐρανὸ τὸ εὐλόγησε κι ἀφοῦ τὰ ἔκοψε τἄδωσε τοὺς μαθητὰς κι ἐκεῖνοι στὸν κόσμο. Ἔφαγαν ὅλοι καὶ χόρτασαν καὶ τὰ περισσεύματα γέμισαν ὡς ἀπάνω δώδεκα κοφίνια. Κι ὁ κόσμος ποὺ ἔφαγε ἦταν ἴσαμε πέντε χιλιάδες ἄνδρες, χωρὶς τὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά.

β΄. Γιατὶ ἔστρεψε τὰ βλέμματα στὸν οὐρανὸ καὶ εὐλόγησε; Ἔπρεπε νὰ πιστέψουν ὅτι ἔρχεται ἀπὸ τὸν Πατέρα καὶ ὅτι εἶναι ἴσος του. Τὰ ἐλατήρια ὅμως γι’ αὐτὸ φαίνεται πῶς ἀλληλομαχοῦσαν. Τὸ ὅτι ἔκαμε ὅλα μὲ ἐξουσία μαρτυροῦσε τὴν ἰσότητα. Ὅτι ὅμως ἐρχόταν ἀπὸ τὸν Πατέρα δὲν μποροῦσαν μ’ ἄλλο τρόπο νὰ τὸ πιστέψουν παρὰ μόνο ἄν ἐνεργοῦσε μὲ ταπεινοσύνη ἀποδίδοντάς τα ὅλα σ’ αὐτὸν καὶ καλῶντας νὰ παρευρεθῆ σ’ ὅ,τι γινόταν. Γι’ αὐτὸ ἀκριβῶς οὔτε μόνον αὐτὰ ἔκαμε, οὔτε ἐκεῖνα, γιὰ νὰ ἐπιβεβαιωθοῦν καὶ τὰ δύο. Κι ἄλλοτε μὲ ἐξουσία θαυματουργεῖ κι ἄλλοτε ἀφοῦ προσευχηθῆ. Κι ἔπειτα **γιὰ νὰ μὴ νομιστῆ ὅτι γίνεται ἐδῶ κάποια ἀντιμαχία, στὰ μικρὰ κοιτάζει στὸν οὐρανό, τὰ μεγάλα ὅμως ὅλα τὰ πράττει μὲ ἐξουσία**. Γιὰ νὰ μάθωμε ὅτι καὶ **στὰ**

μικρότερα δὲν παίρνει δύναμη ἀπὸ ἀλλοῦ, ἀλλὰ κάμει ἔτσι, ἐπειδὴ τιμᾶ τὸν Πατέρα. Ὅταν λοιπὸν συγχώρησε ἁμαρτίες κι ἄνοιξε τὸν παράδεισο, κι ἔβαλε μέσα σ’ αὐτὸν τὸ ληστὴ, καὶ κατάλυσε τὸν παλαιὸ νόμο μὲ πολλὴ δύναμη καὶ ἀνάστησε ἀμέτρητους νεκροὺς, κι ἔβαλε στὴ θάλασσα χαλινὸ καὶ φανέρωσε τὰ μυστικὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ δημιούργησε μάτια –κατορθώματα ποὺ ἀνήκουν στὸ Θεὸ μόνο καὶ σὲ κανένα ἄλλον –πουθενὰ δὲν φάνηκε νὰ προσεύχεται. Ὅταν ὅμως ἔκαμε νὰ πληθύνουν τὰ ψωμιὰ, θαῦμα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ μικρότερο, τότε ὑψώνει τὰ βλέμματα στὸν οὐρανό. Κι ἐνῶ πραγματοποιοῦσε αὐτά, **μᾶς ἐδίδασκε συνάμα νὰ μὴν ἐγγίζωμε τραπέζι, ὥσπου νὰ εὐχαριστήσωμε ἐκεῖνον ποὺ μᾶς παρέχει τροφή**. **Καὶ γιατὶ δὲν τὰ δημιουργεῖ ἀπὸ τὸ μηδέν; Γιὰ νὰ κλείση τὸ στόμα τοῦ Μαρκίωνα καὶ Μανιχαίου ποὺ ἀποξενώνουν ἀπ’ αὐτὸν τὴν κτίση καὶ μὲ τὰ ἔργα του νὰ μᾶς διδάξη ὅτι ὅσα βλέπομε εἶναι ἔργα δικά του, κτίσματά του καὶ γιὰ νὰ δείξη ὅτι αὐτὸς εἶναι ποὺ δίνει τοὺς καρπούς** , αὐτὸς ποὺ ἀπὸ τὴν ἀρχή εἶπε· Ἂς βλαστήση ἡ γῆ χόρτα κι ἄς βγάλουν τὰ νερὰ ἑρπετὰ μὲ ζωντανὲς ψυχές. Οὔτε εἶναι αὐτὸ μικρότερο ἀπὸ κεῖνο. Ἔγιναν βέβαια αὐτὰ ἀπὸ τὸ μηδέν, βγῆκαν ὅμως ἀπὸ τὰ νερά. Κι ἀπὸ τὸ νὰ παρουσιάση καρπὸ ἀπὸ τὴ γῆ καὶ ζωντανὰ ἑρπετὰ ἀπὸ τὰ νερὰ δὲν εἶναι μικρότερο τὸ νὰ βγάλη τόση ποσότητα ἀπὸ πέντε ψωμιὰ μόνο, καθώς καὶ τόσα ψάρια. Αὐτὸ εἶναι**σημεῖο ὅτι εἶναι κύριος καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς θάλασσας**. Ἐπειδὴ πάντα πραγματοποιοῦσε τὰ θαύματά του στοὺς ἄρρωστους κάνει τώρα καὶ μιὰ **καθολικὴ εὐεργεσία**, γιὰ νὰ μὴν εἶναι οἱ πολλοὶ θεατὲς μονάχα ἐκείνων ποὺ στοὺς ἄλλους συμβαίνουν ἀλλὰ νὰ ἀπολαύσουν κι αὐτοὶ τὴ δωρεά. Κι αὐτὸ ποὺ φαινόταν ἀξιοθαύμαστο στοὺς Ἰουδαίους νὰ γίνη μέσα στὴν ἔρημο (ἔλεγαν δά, Μήπως μπορεῖ νὰ δώση ψωμὶ ἢ νὰ ἑτοιμάση τραπέζι στὴν ἔρημο;) αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ παρουσιάζει πραγματοποιημένο. Γι’ αὐτὸ καὶ τοὺς ὁδηγεῖ στὴν ἔρημο, γιὰ νὰ εἶναι ὁλότελα ἀπροσδόκητο τὸ θαῦμα καὶ**νὰ μὴ νομίση κανένας ὅτι κάποιο κοντινὸ χωριὸ βοήθησε στὸ τραπέζι. Γι’ αὐτὸ ἀναφέρει καὶ τὴν ὥρα, ὄχι μόνο τὸν τόπο**. Πληροφορούμαστε ἀκόμα καὶ τὴν ἱκανοποίση τῶν μαθητῶν μὲ τὰ **ἀπαραίτητα καὶ πόσο περιφρονοῦσαν τὴν τροφή**. Ἐνῶ ἦσαν δώδεκα εἶχαν πέντε ψωμιὰ μόνο καὶ δυὸ ψάρια. Ἔτσι **δευτερεύοντα ἦσαν γι’ αὐτοὺς τὰ σωματικά, κι ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ πνευματικὰ μονάχα**. Καὶ **δὲν ὑπεράσπιζαν τουλάχιστο τὰ λίγα που εἶχαν, ἀλλὰ κι αὐτὰ τὰ ἔδωσαν**, ὅταν τοὺς τὰ ζήτησαν. **Ἀπ’ αὐτὸ πρέπει νὰ μάθωμε ὅτι ἀκόμα κι ἄν ἔχωμε λίγα κι αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ θυσιάζωμε σ’ αὐτοὺς ποὺ τὰ χρειάζονται**. Ὅταν τοὺς εἶπε νὰ φέρουν τὰ πέντε ψωμιὰ,**δὲν τοῦ εἶπαν καὶ μεῖς τὶ θὰ φᾶμε;** Ἀπὸ ποῦ καὶ μεῖς θὰ ἱκανοποιήσωμε τὴν πεῖνα μας; Ἀλλὰ ὑπακούουν ἀμέσως. Ἐκτὸς ἀπ’ αὐτὰ ποὺ εἶπα, γι’ αὐτὸ τὸ λόγο ἀκόμα κάνει νομίζω τὸ θαῦμα ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπά τους, **γιὰ νὰ τοὺς ὁδηγήση στὴν πίστη· δὲν ἦσαν ἀκόμη τελειοποιημένοι**. Γι’ αὐτὸ καὶ ὑψώνει τὰ βλέμματα στὸν οὐρανό. Γιὰ τὰ ἄλλα θαύματα εἶχαν πολλὰ παραδείγματα γιὰ τοῦτο ὅμως κανένα. Πῆρε λοιπὸν τὰ ψωμιὰ, τὸ κομμάτιασε καὶ τὰ μοίρασε. **Χρησιμοποιοῦσε τοὺς μαθητάς του, τιμῶντας τους μ’ αὐτὸ τὸν τρόπο**. Καὶ δὲν τοὺς τιμοῦσε μόνο ἀλλὰ ἐπιδίωκε νὰ μὴν ἀπιστήσουν, ὅταν θὰ γινόταν τὸ θαῦμα, μήτε νὰ τὰ ξεχάσουν μετὰ τὴν

πραγματοποίησή του, ἀφοῦ θὰ μαρτυροῦσαν τὰ χέρια τους. Γι’ αὐτὸ καὶ τὸν κόσμο τὸν ἀφήνει πρῶτα νὰ νιώση τὴν πεῖνα, καὶ τοὺς μαθητὰς του περιμένει ναρθοῦν πρῶτοι καὶ νὰ ρωτήσουν καὶ βάζει αὐτοὺς νὰ τοὺς καθίσουν, καὶ νὰ κάνουν τὴ διανομή, θέλοντας νὰ προκαταβάλη καθέναν μὲ τὴν ἴδια τὴν ὁμολογία του καὶ τὰ ἴδια τὰ ἔργα του. **Γι’ αὐτὸ καὶ παίρνει τὰ ψωμιὰ ἀπ’ αὐτοὺς, γιὰ νὰ ἔχη πολλὲς μαρτυρίες** γι’ αὐτὸ ποὺ θὰ γινόταν, νὰ ἔχουν ἀφορμὲς νὰ θυμοῦνται τὸ θαῦμα. Γιατὶ ἄν παρόλα αὐτὰ τὸ ξεχνοῦσαν, τί δὲ θὰ πάθαιναν, ἄν δὲν εἶχε προβλέψει κι αὐτά; Καὶ τοὺς ζητᾶ νὰ καθήσουν στὰ χόρτα διδάσκοντας τὸ λαὸ τὴν πνευματικὴ ζωή. Γιατὶ δὲν ἤθελε μόνο νὰ θρέψη τὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ νὰ διδάξη καὶ τὴν ψυχή.

γ΄. Κι ἀπὸ τὸν τόπο λοιπόν, καὶ μὲ τὸ ὅτι δὲν τοὺς ἔδωσε τίποτα περισσότερα ἀπὸ ψωμιὰ καὶ ψάρι καὶ ὅτι σ’ ὅλους πρόσφερε κι ἔκαμε κοινὸ τὰ ἴδια πράγματα καὶ σὲ κανέναν δὲν ἔδωσε περισσότερο ἀπ’ τὸν ἄλλο, τοὺς δίδαξε τὴν **ταπεινοφροσύνη** καὶ τὴν **ἐγκράτεια** καὶ τὴν **ἀγάπη** καὶ νὰ ἔχουν ἀγαθὲς διαθέσεις μεταξὺ τους καὶ νὰ τὰ θεωροῦν ὅλα **κοινά**. «Ἀφοῦ τὰ κομμάτιασε τὰ ἔδωσε στοὺς μαθητὰς κι οἱ μαθηταὶ στὸν κόσμο». Τὰ πέντε ψωμιὰ ἔκοψε κι ἔδωσε· καὶ τὰ πέντε στὰ χέρια τῶν μαθητῶν πολλαπλασιάζονταν. Καὶ δὲ σταματᾶ ὡς ἐδῶ τὸ θαῦμα ἀλλὰ δημιουργεῖ περισσεύματα καὶ **περισσεύουν ὄχι ὁλόκληρα ψωμιὰ ἀλλὰ κομμάτια. Γιὰ νὰ δείξη ὅτι ἀπὸ κεῖνα τὰ ψωμιὰ ἦταν, τ’ ἀπομεινάρια καὶ νὰ μάθουν κι ὅσοι δὲν ἦσαν ἐκεῖ ὅ,τι εἶχε γίνει**. **Γι’ αὐτὸ κι ὅλας ἄφησε τὸν κόσμο νὰ πεινάση, γιὰ νὰ μὴ νομίση κανεὶς πὼς ὅ,τι ἔγινε ἦταν φαντασία**. **Γι’ αὐτὸ κι ἔκαμε νὰ γεμίσουν δώδεκα κοφίνια, γιὰ νὰ κρατήση κι ὁ Ἰούδας. Μποροῦσε βέβαια καὶ νὰ κατασιγάση τὴν πείνα, ἀλλὰ δὲ θὰ ἀντιλαμβάνονταν οἱ μαθηταὶ τὴ δύναμη** γιατὶ αὐτὸ ἔγινε καὶ στὸν Ἠλία. Τόσο ξαφνιάστηκαν ἐδῶ οἱ Ἰουδαῖοι, ὥστε θέλησαν νὰ τὸν κάμουν καὶ βασιλιὰ μόλο ποὺ στ’ ἄλλα θαύματα καθόλου δὲν θέλησαν νὰ τὸ κάνουν αὐτό. Ποιὰ δικαιολογία νὰ βρεθῆ; **Πῶς πολλαπλασιάζονταν τὰ ψωμιά; Πῶς βρέθηκαν μέσα στὴν ἔρημο; Πῶς ἔφτασαν γιὰ τὸσο κόσμο;** Ἦσαν πέντε χιλιάδες χωρὶς τὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ τὸ πιὸ μεγάλο ἐγκώμιο τοῦ λαοῦ εἶναι αὐτό· ὅτι ἔμειναν κοντά του καὶ γυναῖκες καὶ ἄνδρες. Πῶς δημιουργήθηκαν τὰ περισσεύματα; Κι αὐτὸ δὲν εἶναι μικρότερο ἀπὸ τὸ ἄλλο. Κι ἦσαν τόσο πολλά, ὥστε νὰ γεμίσουν ἰσάριθμα μὲ τοὺς μαθητὰς κοφίνια; Οὔτε περισσότερα οὔτε λιγώτερα. **Πῆρε λοιπὸν τὰ κομμάτια καὶ δὲν τὰ ἔδωσε στὸν κόσμο ἀλλὰ στοὺς μαθητὰς γιατὶ ὁ κόσμος ἦταν σὲ κατώτερη κατάσταση ἀπὸ αὐτούς**.

Κι ἀφοῦ τοὺς ἔκανε σημεῖο, ἀμέσως ἔκανε τοὺς μαθητὰς νὰ μποῦν στὸ πλοῖο καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσουν στὴν ἄλλη ὄχθη, ὥσπου νὰ διαλύση τὸν κόσμο. Γιατὶ ἄν, ὅταν ἦταν παρών, ἔμοιαζε νὰ δημιουργῆ φαντασίες, ὄχι νὰ κάμη πράγματα ἀληθινά, δὲ θὰ γινόταν ἔτσι κι ὅταν ἔλειπε. Γι’ αὐτὸ ἀκριβῶς παραδίδοντας ὅσα εἶχαν γίνει σὲ λεπτομερῆ ἔλεγχο, διάταξε νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπ’ αὐτὸν ἐκεῖνοι καὶ πῆραν τὰ σημάδια καὶ τὶς ἀποδείξεις τῶν θαυμάτων. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἐξηγεῖται κι ἀλλοιῶς·

ὅταν πραγματοποιῆ κάτι μεγάλο, ἀπομακρύνει τὸν κόσμο καὶ τοὺς μαθητάς, διδάσκοντάς μας ὅτι ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἐπιδιώκουμε τὴ δόξα τῶν πολλῶν καὶ νὰ μὴ σέρνωμε κοντά μας τὸν κόσμο . Κι ὅταν λέη Ἀνάγκασε, δείχνει τὴν πολλὴ ἐπιμονὴ τῶν μαθητῶν. Τοὺς ἔβαζε νὰ ταξιδέψουν μὲ τὴν πρόφαση τοῦ κόσμου, ἐνῶ ἤθελε νὰ ἀνεβῆ ὁ ἴδιος στὸ βουνό. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔκανε, γιὰ νὰ μᾶς διδάξη **μήτε μὲ τὸν κόσμο νὰ συναστρεφώμαστε ἀδιάκοπα, μήτε πάντα νὰ τὸν ἀποφεύγωμε ἀλλὰ νὰ κάνωμε τὸ καθένα ὅπως μᾶς ἐξυπηρετεῖ καὶ νὰ τὰ ἐναλλάσωμε ὅπως πρέπει**. Ἂς μάθωμε λοιπὸν κι ἐμεῖς νὰ μένωμε κοντὰ στὸν Ἰησοῦ, ὄχι ὅμως γιὰ τὴν παραχώρηση τῶν ὑλικῶν, γιὰ νὰ μὴ μᾶς κατηγορήση ὅπως τοὺς Ἰουδαίους. Γιατὶ τοὺς λέει· Μὲ ζητεῖτε ὄχι ἐπειδὴ εἴδατε θαύματα ἀλλὰ ἐπειδὴ φάγατε ἀπὸ τὰ ψωμιὰ κι ἐχορτάσατε. Γι’ αὐτὸ κιόλας**δὲν ἐπαναλαμβάνει αὐτὸ τὸ θαῦμα παρὰ δύο φορὲς μόνο, ὥστε νὰ μάθουν νὰ μὴ γίνωνται δοῦλοι τῆς κοιλιᾶς τους ἀλλὰ νὰ ζητοῦν ἀδιάκοπα τὰ πνευματικά**. Γι’ αὐτὰ ἄς ἐνδιαφερώμαστε κι ἐμεῖς κι ἄς ζητοῦμε τὸν οὐράνιο ἄρτο κι ἄμα τὸν πάρωμε, ἄς διώξωμε κάθε βιοτικὴ φροντίδα. Γιατὶ ἄν ἐκεῖνοι τ’ ἄφησαν ὅλα, καὶ σπίτια καὶ πόλεις καὶ συγγενεῖς κι ἔμειναν στὴν ἔρημο καὶ μ’ ὅλη τὴν πεῖνα δὲν ἔφευγαν, πολὺ περισσότερο πρέπει ἐμεῖς, ποὺ πλησιάζομε τέτοιο τραπέζι, νὰ δείχνωμε μεγαλύτερη πενυματικότητα, πρῶτα νὰ ἐπιθυμοῦμε τὰ πνευματικὰ κι ἔπειτα ἀπ’ αὐτὰ νὰ ζητοῦμε τὰ ὑλικά. Γιατὶ κι ἐκεῖνοι κατηγοροῦνται ὄχι γιατὶ τὸν ἀναζήτησαν γιὰ τὸ ψωμί, ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸν ζήτησαν γι’ αὐτὸ μονάχα καὶ πρὶν ἀπὸ τὰ ἄλλα. Ἂν περιφρονῆ κανένας τὰ μεγάλα δῶρα καὶ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὰ μικρά, χάνει ἀκόμα κι ἐκεῖνα ποὺ ὁ δοτήρας τῶν ἀγαθῶν θέλει νὰ περιφρονοῦμε. Ὅπως πάλι ἄν ἐπιθυμοῦμε ἐκεῖνα, μᾶς τὰ προσθέτει κι αὐτά. Αὐτὰ εἶναι συμπλήρωση ἐκείνων. Τόσο εἶναι ἀσήματα καὶ μικρά, ἄν τὰ ἐξετάσωμε σὲ σχέση μὲ αὐτά, ἀκόμα κι ἄν εἶναι μεγάλα. Ἂς μὴ μᾶς ἀπασχολοῦν λοιπὸν αὐτὰ σοβαρά· ἀλλὰ ἄς θεωροῦμε ἀδιάφορη καὶ τὴν ἀπόκτηση καὶ τὴν ἀφαίρεσή τους. Καθὼς καὶ **ὁ Ἰώβ, οὔτε ὅταν τὰ εἶχε προσπαθοῦσε νὰ τὰ κρατήση, οὔτε ὅταν τὰ ἔχασε τὰ ζητοῦσε**. Γιατὶ βέβαια γι’ αὐτὸ τὰ λένε χρήματα, ὄχι γιὰ νὰ τὰ κρύψωμε στὴ γῆ, ἀλλὰ γιὰ νὰ χρησιμοποιήσωμε, ὅταν χρειαστῆ. Καὶ ὅπως κάθε τεχνίτης ἔχει τὴν τέχνη του ἔτσι κι**ὁ πλούσιος δὲν ξέρει οὔτε τὸ σίδηρο νὰ δουλεύη, οὔτε νὰ ναυπηγῆ, οὔτε νὰ ὑφαίνη, οὔτε νὰ κτίζη, οὔτε τίποτε ἄλλο. Ἂς μάθη λοιπὸν νὰ χρησιμοποιῆ τὸν πλοῦτο του ὅπως πρέπει, νὰ ἐλεῆ ὅσους ἔχουν ἀνάγκη καὶ θὰ μάθη τέχνη καλύτερη ἀπ’ ὅλους ἐκείνους**.

δ΄. Αὐτὴ εἶναι ἀπ’ ὅλες ἐκεῖνες τὶς τέχνες ἀνώτερη. Τὸ ἐργαστήρι της ἔχει χτισθῆ στὸν οὐρανό. Τὰ ἐργαλεῖα της δὲν τὰ φτιάχνει ἀπὸ σίδηρο καὶ χαλκὸ ἀλλὰ μὲ καλωσύνη καὶ καλή γνώμη. Αὐτῆς τῆς τέχνης δάσκαλος εἶναι ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Πατέρας του. Νὰ εἶστε, λέει, σπλαχνικοὶ, ὅπως ὁ Πατέρας μας στὸν οὐρανό. Καὶ τὸ ἀξιοθαύμαστο εἶναι ὅ,τι **μόλο ποὺ εἶναι τόσο καλύτερη ἀπ’ τὶς ἄλλες οὔτε κόπο οὔτε χρόνο θέλει νὰ κατορθωθῆ**. Φτάνει νὰ τὸ θελήση κανεὶς καὶ κατωρθώθηκε τὸ πᾶν. Καὶ γιὰ νὰ τὸ δοῦμε κι αὐτὸ, **ποιὰ εἶναι ἡ κατάληξή της;** Εἶναι ὁ οὐρανός, τὰ οὐράνια ἀγαθά, ἡ ἀνείπωτη ἐκείνη δόξα, οἱ πνευματικὲς

παστάδες, οἱ λαμπάδες, οἱ χαρούμενες, ἡ συντροφιὰ μὲ τὸ Νυμφίο, τὰ ἄλλα ποὺ κανένας λόγος, κανένας νοῦς δὲν μπορεῖ νὰ παραστήση. Ὥστε κι ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄποψη ἔχει μεγάλη διαφορὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες. Οἱ περισσότερες τέχνες μᾶς χρησιμεύουν στὴν παροῦσα ζωὴ μόνο, ἐνῶ αὐτὴ καὶ στὴ μέλλουσα. Κι ἄν τόσο διαφέρη ἀπὸ τὶς τέχνες ποὺ μᾶς εἶναι ἀπαραίτητες στὸ παρὸν, ὅπως ἡ ἰατρικὴ καὶ ἡ οἰκονομικὴ καὶ οἱ παρόμοιες πολὺ περισσότερο διαφέρει ἀπὸ τὶς ἄλλες, ποὺ ἄν τὶς ἐξετάση κανένας ἀκριβῶς, δὲν θὰ τὶς ἔλεγε κἄν τέχνες. Γι' αὐτὸ οὔτε κἄν θὰ ἔλεγα πὼς εἶναι τέχνες. Σὲ τὶ μᾶς χρησιμεύεουν ἡ μαγειρικὴ καὶ καρυκευτικὴ τέχνη; Σὲ τίποτα. Εἶναι συνάμα ἄχρηστες καὶ βλαβερὲς καὶ καταστρέφουν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχή, γιατὶ δείχνουν μεγάλη φιλοτιμία νὰ μπάσουν στὴ ζωὴ τὴν **τρυφή, ποὺ εἶναι μητέρα ὅλων τῶν ἀσθενειῶν καὶ παθῶν**. Κι ὄχι μόνο αὐτές. **Μήτε τὴ ζωγραφική, μήτε τὴ διακοσμητικὴ θὰ τὶς λογάριαζα γιὰ τέχνες**. Γιατὶ μόνο **περιττὴ διακοσμητικὴ** θὰ τὶς λογάριαζα ἐγὼ μὲ τὶς τέχνες. Γιατὶ μόνο **περιττὴ δαπάνη** προκαλοῦν. Ἐνῶ **οἱ τέχνες πρέπει νὰ παρέχουν καὶ νὰ δημιουργοῦν τ' ἀπαραίτητα συντελεστικὰ τῆς ζωῆς**. **Γι' αὐτὸ μᾶς ἔδωσε ὁ Θεὸς τὴ σοφία, γιὰ νὰ βροῦμε τρόπους, ποὺ νὰ μποροῦμε νὰ οἰκονομοῦμε τὴ ζωή μας** . Τὸ νὰ ζωγραφίζωντα ὅμως διάφορα ζῶα στοὺς τοίχους καὶ στὰ ὑφάσματα, ποῦ χρησιμεύει; Γι' αὐτὸ καὶ **τῶν ὑποδηματοποιῶν καὶ τῶν ὑφαντῶν ἡ τέχνη πρέπει νὰ ὑποστῆ πολλὲς περικοπές**. Γιατὶ τὰ ποιὸ πολλὰ σημεῖα τους τὰ βρήκαν γιὰ κακό τους **καταστρέφοντας τὴν ἀναγκαιότητά τους**, ἀνακατεύοντας στὴν τέχνη τὴν κακοτεχνία. Τὸ ἴδιο ἔπαθε καὶ **ἡ οἰκοδομική. Ἀλλὰ ὅπως αὐτήν, τὴν ἀποκαλῶ τέχνη, ὥσπου χτίζει σπίτια κι ὄχι θέατρα, ὥσπου τὰ ἀπαραίτητα κατασκευάζει κι ὄχι τὰ περιττά, τὸ ἴδιο καὶ τὴν ὑφαντουργική, τὴν ὀνομάζω τέχνη, ὥσπου ὑφαίνει ροῦχα καὶ σκεπάσματα** καὶ δὲν μιμεῖται τὶς ἀράχνες διαδίδοντας πολὺ γελοῖα πράγματα καὶ ἀνεκδικήγητες βλακεῖες. Καὶ **τὴν τέχνη τῶν ὑποδηματοποιῶν δὲ θὰ τὴ στερήσω τ' ὄνομα τῆς τέχνης, ὥσπου κάνει ὑποδήματα. Ὅταν ὅμως βάζη τοὺς ἄνδρες νὰ χρησιμοποιοῦν γυναικεῖα σχέδια, καὶ τοὺς κάνη νὰ γίνωνται μαλθακοὶ καὶ λεπτοί, θὰ τὴν κατατάξωμε μέσα στὶς βλαβερὲς καὶ περιττὲς καὶ δὲ θὰ τὴν ποῦμε τέχνη**. **Γνωρίζω ὅτι θὰ θεωρηθῆ ἀπὸ πολλοὺς πὼς εἶμαι σχολαστικὸς νὰ κάθωμαι καὶ νὰ λεπτολογῶ. Γι' αὐτὸ ὅμως καὶ δὲ θὰ σταματήσω. Ὅλων τῶν κακῶν ἡ αἰτία εἶναι αὐτή· ὅτι νομίζουν ὅλοι πὼς αὐτὰ εἶναι μικρὰ ἁμαρτήματα καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὰ προσέχουν.** Ὑπάρχει πιὸ μικρὸ ἁμάρτημα, λέει, νὰ ἔχη κανένας περιποιημένο καὶ γυαλισμένο παπούτσι, καλοβαλμένο στὸ πόδι του; Θέλετε λοιπὸν ν' ἀπαντήσω σ' αὐτὸν καὶ νὰ παρουσιάσω πόση ἀσχημία ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ μὴ θυμώσετε; Ἤ μᾶλλον, κι ἄν θυμώνετε, δὲ θὰ δώσω πολλὴ σημασία. Σεῖς εἴστε αἴτιοι τῆς ἀνοησίας αὐτῆς, σεῖς ποὺ δὲν τὸ θεωρεῖτε οὔτε ἁμάρτημα κι ἔτσι μ' ἀναγκάζετε νὰ ἀναλάβω τὴν κατηγορία τῆς **ἀσωτίας**.

ε΄. Ἄς τὸ ἐξετάσωμε λοιπὸν κι ἄς δοῦμε τί λογῆς κακὸ εἶναι. Ὅταν μὲ τὶς κλωστὲς τοῦ μεταξοσκώληκα ποὺ δὲν εἶναι καλὸ νὰ ὑφαίνωνται οὔτε στὰ ροῦχα, ὅταν μ' αὐτὲς κάνατε ραφὲς στὰ παπούτσια, πόσο ἄξια γιὰ κοροϊδία καὶ γέλιο γίνονται αὐτά;

Ἂν περιφρονῆτε τὴ δική μου γνώμη, ἀκοῦστε τὴ φωνὴ τοῦ Παύλου, ποὺ ἀπαγορεύει μὲ πολλὴ σφοδρότητα αὐτὰ καὶ τότε θὰ νιώσετε τὸ γελοῖο. Τί μᾶς λέει ἐκεῖνος; **Μὴν παρουσιάζεστε μὲ πλεγμένα μαλλιὰ καὶ χρυσάφια, καὶ μαργαριτάρια καὶ πολυτελῆ ροῦχα**. Γιὰ πιὰ συγγνώμη θὰ εἶσαι ἄξιος, ὅταν ὁ Παῦλος **μήτε στὴν ὕπανδρη γυναῖκα δὲν ἐπιτρέπη νὰ βάλη πολυτελῆ ροῦχα**, ἐνῶ σὺ ἐπεκτείνεις καὶ στὰ παπούτσια αὐτὴ τὴ βλακεία καὶ ἐφευρίσκεις μύριους τρόπους γι' αὐτὴ τὴ γελοιότητα; Κατασκευάζεται τάχα τὸ πλοῖο, βρίσκονται οἱ ναῦτες, ὁ ναύκληρος κι ὁ κυβερνήτης καὶ τὸ πανὶ ἀνοίγεται και διαπλέεται τὸ πέλαγος κι ἀφήνοντας γυναίκα καὶ παιδιὰ καὶ πατρίδα καὶ τὴν ζωὴ του ἀκόμα ὁ ἔμπορος παραδίδεται στὰ κύματα κι ἔρχεται στὴ χώρα τῶν βαρβάρων κι ὑποφέρει ἀμέτρητους κινδύνους γι' αὐτὲς τὶς κλωστές, γιὰ νὰ τὶς πάρετε σεῖς ὕστερ' ἀπ' ὅλα αὐτά, νὰ τὶς ράψετε πάνω στὰ παπούτσια σας καὶ νὰ στολίσετε τὸ δέρμα; Τί χειρότερο μπορεῖ νὰ γίνη ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀνοησία; Δὲν ἦσαν ἔτσι τὰ παλιά, ἀλλὰ πράγματα ποὺ ταίριαζαν σὲ ἄνδρες. Αὐτὰ μὲ κάνουν να περιμένω, ὅτι **μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ, οἱ νέοι μας θὰ φορέσουν καὶ παπούτσια γυναικῶν καὶ δὲ θὰ ντρέπωνται**. Καὶ τὸ χειρότερο, ὅτι οἱ πατέρες μόλο ποὺ βλέπουν αὐτὰ δὲν ἀγανακτοῦν ἀλλὰ νομίζουν ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀδιάφορο. Θέλετε νὰ πῶ καὶ τὸ ἀκόμα χειρότερο, ὅτι **αὐτὰ συμβαίνεουν τὴ στιγμὴ ποὺ ὑπάρχουν πολλοὶ φτωχοί**; Θέλετε νὰ φέρω μπορστά σας, τὸν πεινασμένο Χριστό, τὸ γυμνό, τὸν περιπλανώμενο παντοῦ, τὸ φυλακισμένο; Καὶ δὲ θὰ γίνετε ἄξιοι νὰ πέσουν πάνω σας πολλοὶ κεραυνοὶ **ν' ἀφήνετε ἐκείνους χωρὶς τὴν ἀπαραίτητη τροφὴ ἀλλὰ νὰ στολίζετε μὲ τόσο ζῆλο τὰ δέρματα;** Κι ὁ ἴδιος ὅταν νομοθετοῦσε στοὺς μαθητὰς δὲν τοὺς ἄφηνε μήτε παπούτσια νὰ ἔχουν. Ἐμεῖς, ὅμως ὄχι μόνο δὲ δεχόμαστε νὰ βαδίζωμε ἀνυπόδητοι ἀλλὰ οὔτε ὅπως πρέπει ποδεμένοι. Τί χειρότερο μπορεῖ νὰ γίνη ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀταξία, ἀπ' αὐτὴ τὴ γελοιότητα; Αὐτὰ χαρακτηρίζουν μιὰ ψυχὴ μαλθακὴ καὶ σκληρὴ κι ὠμὴ κι ἀκατάστατη καὶ ματαιόσχολη. Πότε θὰ μπορέση νὰ προσέξη σὲ κάτι ἀπαραίτητο αὐτὸς ποὺ ἀπασχολῆται μὲ αὐτὰ τὰ περιττά; Πότε θὰ δεχθῆ ὁ νέος τοῦ εἴδους αὐτοῦ νὰ φροντίση γιὰ τὴν ψυχὴ καὶ νὰ σκεφθῆ κἄν ὅτι ἔχει ψυχή; **Γιατὶ ὅποιος ἀναγκάζεται ν' ἀσχολῆται μ' αὐτὰ θὰ γίνη μικροπρεπὴς καὶ σκληρὸς, ὅποιος γι' αὐτὰ παραμελῆ τοὺς φτωχοὺς καὶ χωρὶς καθόλου ἀρετή, ὅποιος ξοδεύει σ' αὐτὰ ὅλο τὸ ζῆλο του**. **Γιατὶ αὐτὸς ποὺ προσέχει τὰ πλεονεκτήματα τῶν νημάτων ἤ τὴν ποιότητα τοῦ χρώματος καὶ τὰ σχέδια ποὺ κάνουν αὐτὰ τὰ ὑφάσματα, πότε θὰ μπορέση νὰ κοιτάξη στὸν οὐρανό;** Πότε τὴν ὁμορφιὰ τοῦ οὐρανοῦ θὰ θαυμάση αὐτὸς ποὺ εἶναι κυριευμένος ἀπὸ τὴν ὁμορφιὰ τῶν δερμάτων καὶ σκύβει πρὸς τῆ γῆ; Κι ὁ Θεὸς ἄπλωσε τὸν οὐρανό, καὶ ἄναψε τὸν ἥλιο, τραβῶντας πρὸς τὰ ἄνω τὰ βλέμματα. Σὺ ὅμως ἀναγκάζεις τὸν ἑαυτὸ σου νὰ σκύβη πρὸς τὴ γῆ κατὰ τὴ μεριὰ τῶν χοίρων καὶ ἀκολουθεῖς τὸν διάβολο. Γιατὶ **ὁ πονηρὸς αὐτὸς δαίμονας ἐπινόησε αὐτὴ τὴν ἀσχήμια, ἀπομακρύνοντάς σε ἀπὸ ἐκείνη τὴ ὁμορφιά**. Γι' αὐτὸ σ' ἔσυρε ἐδῶ καὶ παραμερίζεται ὁ Θεὸς ποὺ δείχνει τὸν οὐρανὸ ἀπὸ τὸν διάβολο ποὺ δείχνει τὰ δέρματα. Κι οὔτε ποὺ εἶναι δέρματα, ἔργα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ βλακεία καὶ κακοτεχνία. Σκυμμένος λοιπὸν στὴ γῆ τριγυρίζει ὁ νέος, ποὺ ἔχει λάβει ἐντολὴ νὰ μελετᾶ τὰ

οὐράνια, καὶ **πιὸ πολὺ ὑπερηφανεύεται γι’ αὐτὰ παρὰ ἄν κατώρθωνε κάτι ἀπὸ τὰ ὑψηλά**. Περπατᾶ στὴν ἀγορὰ πατῶντας στὶς ἄκρες τῶν ποδιῶν του καὶ δημιουργεῖ στὸν ἑαυτὸ του ἐνοχλήσεις καὶ στενοχώριες περιττὲς μὴν τὰ χαλάση μὲ τὶς λάσπες τὸ χειμῶνα καὶ μὴν τὰ σκεπάση ἡ σκόνη τὸ καλοκαίρι. Τί λές, καημένε; **Ὁλόληρη τὴν ψυχὴ σου ἔρριξες στὴ λάσπη γι’ αὐτὴ τὴν ἀσωτία κι ἐνῶ ἀδιαφορεῖς ἄν σέρνεται στὸ χῶμα, μοχθεῖς τόσο πολὺ γιὰ τὰ ὑποδήματα;** Μάθε νὰ τὰ χρησιμοποιῆς ὀθρὰ καὶ ντράπου νὰ δίνης σ’ αὐτὰ τὸση σημασία. Τὰ παπούτσια ἔγιναν γιὰ νὰ πατοῦμε τὴ λάσπη καὶ τὶς ἀκαθαρσίες τοῦ ἐδάφους. Ἂν αὐτὸ σὲ στενοχωρῆ, κρέμασέ τα στὸ λαιμό σου ἤ φόρεσέ τα στὸ κεφάλι σου.

στ΄. Γελᾶταε μ’ αὐτὰ ποὺ ἀκοῦτε· ἐμένα μοῦ φέρνει δάκρυα ἡ μανία τους κι ὁ ζῆλος τους αὐτός. Ἀφοῦ μὲ πιὸ πολλὴ εὐχαρίστηση θὰ λέρωναν τὸ σῶμα τους μὲ τὴν λάσπη παρὰ ἐκεῖνα τὰ δέρματα. Κι ἔτσι ἀποδεικνύονται μικρολόγοι καί, μὲ ἄλλο τρόπο πάλι, φιλοχρήματοι. **Αὐτὸς ποὺ συνήθισε νὰ δείχνη μανία καὶ ζῆλο σὲ τέτοια καθὼς καὶ στὰ ρούχα καὶ σ’ ὅλα τὰ ἄλλα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ μεγάλα ἔξοδα καὶ μεγάλα εἰσοδήματα**. Κι ἄν ἔχη φαντασμένο πατέρα αἰχαμαλωτίζεται περισσότερο τροφοδωτῶντας τὴν ἄτοπη ἐπιθυμία του, ἄν πάλι μικροπρεπῆ ἀναγκάζεται σὲ ἄλλες ἀσχημίες, γιὰ νὰ βρῆ τὰ χρήματα ποὺ τοῦ χρειάζονται. Γιὰ τέτοιους λόγους πολλοὶ νέοι καὶ τὰ νιάτα τους πούλησαν κι ἔγιναν παράσιτοι σ’ εὔπορους, κι ἄλλες δουλικὲς ὑπηρεσίες ὑπέμειναν μ’ αὐτὸ τὸ τίμημα ἱκανοποιῶντας τὶς τέτοιες ἐπιθυμίες τους. Εἶναι φανερὸ ἀπ’ αὐτὰ ποὺ εἶπα, ὅτι αὐτὸς καὶ **φιλοχρήματος θὰ γίνη καὶ μικροπρεπὴς κι ἀπ’ ὅλους πιὸ ἀνίκανος γιὰ τὰ ἀπαραίτητα κι ὅτι θὰ ὑποχρεωθῆ νὰ κάνη σειρὰ ἀπὸ λάθη**. Καὶ δὲ θὰ ἀντιτείνη κανένας ὅτι θὰ γίνη **σκληρὸς** καὶ **κενόδοξος**. **Σκληρός**, γιατὶ ὅταν συναντήση τὸ φτωχὸ ἀπὸ τοῦ καλλωπισμοῦ τὸν πόθο νομίζει ὅτι οὔτε τὸν εἶδε κἄν, κι ἐνῶ αὐτὰ στολίζει μὲ χρυσάφι γιὰ κεῖνον ἀδιαφορεῖ ποὺ λιμοκτονεῖ. **Κενόδοξος**, ὅταν βασανίζεται νὰ ζητᾶ καὶ στὰ μικρὰ τὸ θαυμασμὸ ὅσων τῶν βλέπουν. Τόσο πολύ, νομίζω, οὔτε στρατηγός δὲν περηφανεύεται γιὰ τὰ στρατόπεδα καὶ τὰ τρόπαιά του, ὅπως οἱ ἀνήθικοι νέοι γιὰ τὴν περιποίηση τῶν παπουτσιῶν τους, γιὰ τὰ μακρυὰ φορέματα καὶ τὸ κοψιμο τῶν μαλλιῶν. Ἐνῶ αὐτὰ εἶναι ἔργα ἄλλων τεχνιτῶν. Κι**ἄν γιὰ ξένα ἔργα δὲν παύουν τὴν κενοδοξία τους, πότε γιὰ τὰ δικὰ τους θὰ τὴ σταματήσουν;** Νὰ σᾶς πῶ κι ἄλλα χειρότερα ἀπ’ αὐτὰ ἤ εἶναι ἀρκετὰ καὶ τοῦτα; Εἶναι ἀνάγκη νὰ σταματήσω ἐδῶ τὸ λόγο μου. Αὐτὰ τὰ εἶπα γιὰ ὅσους φέρνουν ἀντιρρήσεις ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι καθόλου κακό. Γνωρίζω ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς νέους δὲ θὰ δώσουν καμμιὰ προσοχὴ παρασυρεμένοι ἀπὸ τὸ πάθος τους. Δὲν ἔπρεπε ὅμως νὰ σωπάσω γι’ αὐτό. Οἱ φρόνιμοι καὶ πνευματικὰ ὑγιεῖς γονεῖς θὰ κατορθώσουν νὰ τοὺς ὁδηγήσουν καὶ χωρὶς νὰ θέλουν ἐκεῖνοι στὸ δρόμο τῆς κοσμιότητας. Ἂς μὴ λέμε λοιπὸν ὅτι δὲν ἔχει σημασία αὐτὸ καὶ δὲν εἶναι τίποτε ἐκεῖνο· **αὐτὴ ἡ ἀντίληψη τὰ κατάστερεψε ὅλα**. Ἔπρεπε καὶ σ’ αὐτὰ νὰ τοὺς κατευθύνουν καὶ σ’ αὐτὰ ποὺ φαίνονται μικρὰ καὶ νὰ τοὺς κάνουν σεμνούς, μεγαλόψυχους, ἀνώτερους ἀπὸ ἐξωτερικὴ ἐμφάνιση. Ἔτσι θὰ τοὺς δοῦμε δόκιμους καὶ στὰ μεγάλα. Ποιὸ πρᾶγμα εἶναι μηδαμινώτερο ἀπὸ τὴ μάθηση τοῦ ἀλφαβήτου;

Ἀπ’ αὐτὸ ὅμως γίνονται καὶ οἱ ρήτορες κι οἱ σοφιστὲς κι οἱ φιλόσοφοι. Κι ἄν ἀγνοήσουν αὐτὸ, μήτε ἐκεῖνα δὲ θὰ τὰ μάθουν ποτέ. Δὲν μιλῶ μόνο γιὰ τοὺς νέους ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς γυναῖκες καὶ τὶς νέες. Κι αὐτὲς μπορεῖ νὰ κατηγορηθοῦν γιὰ τέτοια σφάλματα καὶ τόσο περισσότερο ὅσο **στὴν νέα ταιριάζει ἡ σεμνότητα**. Θωρήσετε λοιπὸν ὅτι καὶ γιὰ σᾶς λέγονται ὅσα εἶπα γι’ αὐτοὺς, γιὰ νὰ μὴ χρειαστῆ ἐπανάληψη τῶν ἴδιων. Ἄς κλείσω τὸ λόγο μὲ εὐχή. Ὅλοι ἐσεῖς εὐχηθῆτε μαζί μου, νὰ μπορέσουν οἱ νέοι μας νὰ ζήσουν μὲ σεμνότητα καὶ νὰ φτάσουν σὲ ἀνάλογα γηρατειά. Ὅποιοι δὲν ζοῦν ἔτσι, δὲν εἶναι καλὸ νὰ φτάσουν στὸ γῆρας, ὅποιοι ὅμως καὶ στὰ νιᾶτα τους ἔχουν τὴ φρόνηση τῶν γερόντων, εὔχομαι νὰ φτάσουν σὲ βαθιὰ γεράματα καὶ καλῶν παιδιῶν νὰ γίνουν πατέρες ,τοὺς γονεῖς τοὺς νὰ εὐχαριστήσουν καὶ πρὸ πάντων τὸ δημιουργό τους Θεό, καὶ νὰ βγάλουν ἀπὸ πάνω τους κάθε νόσο, ὄχι μόνο τῶν παπουτσιῶν καὶ τῶν ρούχων ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλη ὅλη. Γιατὶ σὰν τὰ χωράφια ποὺ ἐκχερσώνονται εἶναι καὶ ἡ νοεότητα ποὺ παραμελεῖται φυτρώνοντας πολλὰ κι ἀπὸ παντοῦ ἀγκάθια. Ἄς ἀνάψωμε λοιπὸν τὴ φωτιὰ τοῦ Πνεύματος κι ἄς κάψωμε τὶς πονηρὲς ἐπιθυμίες, ἄς ἀνανεώσωμε τοὺς ἀγροὺς κι ἄς τοὺς ἑτοιμάσωμε νὰ δεχτοῦν τὴ σπορὰ καὶ ἄς παρουσιάσωμε τοὺς δικοὺς μας νέους πιὸ φρόνιμους ἀπὸ τοὺς γέροντες τῶν ἄλλων. Τὸ ἀξιοθαύμαστο εἶναι νὰ λάμπη ἡ σωφροσύνη στὰ νιᾶτα, γιατὶ ὁ συνετὸς γέροντας δὲν ἔχει πολλὴ ἀμοιβή, ἐπειδὴ ἡ ἡλικία του δίνει ἀλάθευτη ἀσφάλεια. Τὸ ἀπροδόκητο εἶναι τοῦτο· μέσα στὰ κύματα ν’ ἀπολαβαίνης τὴ γαλήνη, νὰ μὴν καίεσαι μέσα στὸ καμίνι, **στὰ νιᾶτα σου νὰ μὴν ἀκολασταίνης**. Αὐτὰ ἄς ἔχωμε στὸ νοῦ, κι ἄς μιμηθοῦμε τὸ μακάριο Ἰωσήφ, ποὺ μέσα ἀπ’ ὅλα αὐτὰ ἔλαμψε ἡ ἀρετὴ του, γιὰ νὰ ἐπιτύχωμε καὶ τὰ ἴδια στεφάνια. Ἄς γίνη δυνατὸ νὰ τὰ ἀπολαύσωμε ὅλοι μας μὲ τὴ χάρη καὶ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ. Σ’ αὐτὸν καὶ στὸν Πατέρα καὶ στὸ Πνεῦμα ἄς εἶναι ἡ δόξα, τώρα καὶ πάντα καὶ στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

(Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου, "Πατερικὸν Κυριακοδρόμιον", Τόμος Δεύτερος, Ἀθῆναι 1969, σελ.204-217)

(Πηγή ηλ. κειμένου: kirigmata.blogspot.com)